

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119

0032 Oslo

Deres ref: 16/1927

Vår ref: 16/1186

Dato: 31.05.16

Høring – invitasjon til å komme med innspill til stortingsmeldingen om kvalitet i høyere utdanning

Legeforeningen viser til brev/invitasjon fra Kunnskapsdepartementet (KD) av 18. februar d.å. der det bes om innspill til den kommende stortingsmeldingen i 2017 om kvalitet i høyere utdanning.

Legeforeningen har bedt høringsinstansene i Legeforeningens organisasjon om å komme med innspill til høringen, og høringsinnspillene ble behandlet av Legeforeningens sentralstyre 23. mai. Innspillene er lagt til grunn ved utarbeidelsen av Legeforeningens uttalelse/innspill til stortingsmeldingen.

Kunnskapsministeren trekker frem fem områder som han mener er viktige for utdanningskvalitet. Det handler om å ha ambisjoner på studentenes vegne, om aktiviserende og varierte læringsformer, kvalitetskultur og en tydelig ledelse, integrering av studenter i det akademiske fellesskapet og om samspill med arbeidslivet. Legeforeningen har med bakgrunn i de fem områdene bedt høringsinstansene om å komme med innspill på utdypende problemstillinger som er skissert i brevet fra Kunnskapsministeren.

Legeforeningens synspunkter og innspill oppsummeres i følgende punkter:

Hva er de viktigste utfordringene nasjonalt for å løfte kvaliteten i norsk høyere utdanning?

Legeforeningen mener at utdanningsledelse er særlig viktig når det gjelder å heve kvaliteten i høyere utdanning. De enkelte fagmiljøene må ha ansvar for å utvikle og gjennomføre studieopplegg, men for å sy sammen et studieprogram kreves det tydelig ledelse.

Med fagmiljøer i stadig endring bør studentene lære seg metoder for kunnskapshåndtering som gjør det mulig for dem å holde seg oppdatert etter endt studium. Undervisningsmetodene må være varierte og stimulere studentene til selvstendig tenkning. Forelesninger og andre læringsmetoder må samkjøres slik at undervisningen hele tiden bygger på det man allerede har lært, og at man derved får den ønskede studieprogresjonen.

Det er også viktig å forebygge for mye privatisering av pensum, det vil si at smale fagområder får for stor plass i undervisningen.

Dersom utdanningsinstitusjonen skal ha høye forventninger og ambisjoner på studentenes vegne, må dette kommuniseres tydelig overfor studentene. Det gjelder ved studiestart,

underveis i studiet og ikke minst må det tydeliggjøres hvilken kompetanse man sitter igjen med etter endt studium. Denne informasjonen bør også være tilgjengelig for søkere til studieprogrammet.

Hvordan sikre god relevans og en fremtidsrettet høyere utdanning som forbereder til et samfunns- og arbeidsliv i kontinuerlig omstilling?

Med mange fagområder i en rivende utvikling, vil evnen til livslang læring bli avgjørende i fremtidig yrkesliv. Studentene bør gis verktøy som setter dem i stand til raskt å kunne tilegne seg ny kunnskap og kritisk vurdere denne.

For medisinstudiet vil en relevant og fremtidsrettet utdanning innebære at man satser mer på primærhelsetjenesten på bekostning av den mer spesialiserte sykehusmedisinen. Det er viktig at studentene får et bredt grunnlag for videre utdanning. Utvikling av primærhelsetjenesten som utdanningsarena forutsetter et egnet kunnskapsgrunnlag, og både allmenntilleggsforskning og utdanning må styrkes. Primærhelsetjenesten kan ikke basere seg på forskning og undervisning utført i spesialisthelsetjenesten.

Morgendagens leger må også i større grad delta i tverrfaglige situasjoner. Det krever at ledelseskompetanse og teamtrening i større grad må komme med i utdanningen.

Hva kan være tiltak for å øke gjennomføring og redusere frafallet i høyere utdanning, tatt i betraktning en stadig mer sammensatt studentgruppe?

Frafallet på medisinstudiet har tradisjonelt sett vært lavere enn ved andre studieprogrammer, men likevel er det et betydelig antall som faller fra etter studiestart. God informasjon om studieprogrammet, hva som forventes av studentene, hvilke yrkesmuligheter studiet gir og hvilke muligheter arbeidsmarkedet tilbyr kan bidra til å redusere frafallet etter påbegynt studium.

For å sikre best mulig gjennomføringsgrad, er det viktig at studentene gis god veiledning og tilbakemelding underveis i studiet. Det er viktig både for studentenes faglige og personlige utvikling under studiet.

I følge Studentenes helse- og trivselsundersøkelse gjennomført i 2014 sliter studenter med mer psykiske helseplager enn befolkningen for øvrig. Det er derfor viktig å sikre studentene tilgang på studentrettede helse- og velferdstilbud. Dette bør sikres gjennom student - samskipnadene.

Har dere synspunkter på hvordan vi kan løfte status for utdanningsarbeidet, og eventuelt utvikle insentiver for utdanningsvirksomheten?

Undervisningens status må heves. Det må være like prestisjegivende å drive utdanning som å drive forskning. Et viktig tiltak vil være at dette reflekteres i ansettelsesprosesser. Undervisnings erfaring og pedagogisk kompetanse bør etterspørres og vurderes hos alle søkere til undervisningsstillinger. Det bør etableres egne stillinger hvor undervisning i større grad er hovedoppgave. Det vil kunne bidra til opprettelse av en akademisk karrierevei for undervisere.

Undervisning må anses som "like viktig" som forskning og klinisk virksomhet. I dag snakkes det om "forskningsfri" og "undervisningsplikt". Det må avsettes tilstrekkelig tid til undervisning for leger som går i kliniske stillinger, og leger som har undervisningsansvar bør få tilbud om pedagogisk kompetanse. Å premiere gode undervisere gjennom stipender o.l. er også en måte å øke undervisningens anseelse på.

Har dere synspunkter på hvordan departementets styring og virkemidler kan utvikles for å stimulere til økt kvalitet?

Myndighetene er premissleverandører for fremtidens helsevesen og har allerede nødvendige styringsvirkemidler til å stimulere til kvalitet i høyere utdanning. Det er samtidig viktig at utdanningsinstitusjonene sikres frihet til å gjøre kontinuerlige kvalitetsforbedringer i utdanningene i tråd med fagets utvikling.

Ser dere behov for justeringer i nasjonale rammevilkår, lover eller forskrifter?

Både Kunnskapsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) og Kommunal- og arbeidsdepartementet (KAD) har et viktig ansvar for kvaliteten i utdanningene i helse – og sosialfag. Flere forhold gjør det vanskelig for utdanningsinstitusjonene å realisere intensjonene i Samhandlingsreformen og Samspillmeldingen. Kommunene har i dag medvirkningsplikt til undervisning og praktisk opplæring av helsepersonell. Imidlertid er de økonomiske vilkårene for å drive dette ikke optimalt innrettet for å kunne bidra til utdanningen av helsepersonell. Det er kun spesialisthelsetjenesten som mottar statlige midler for å drive utdanning. Kommunene får ikke slik finansiering og har heller ikke samme lovpålagte oppdrag.

Utdanningsinstitusjonene må i dag fremforhandle avtaler om praksisplasser med kommunene. Institusjonene bør få økonomiske rammevilkår som samsvarer med de utdanningspolitiske ønskene. Dersom man ønsker at mer av utdanningen skal legges til kommunene, må finansieringen endres. Dette kan for eksempel gjøres ved å flytte deler av praksisfinansieringen fra helseforetakene til universitetene.

Kommunene bør også få en lovfestet plikt til å drive utdanning av helsepersonell på lik linje med spesialisthelsetjenesten.

Den norske legeforenings sentralstyre
Etter fullmakt

Geir Riise
generalsekretær

Bjarne Riis Strøm
fagdirektør

Saksbehandler: Øydis Rinde Jarandsen

